

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum secundum hanc scientiam cognouerit omnia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

intelligibilium, sed etiam ad faciendam euidentiam cognitorum ex eo patet, quod ipse, ut inquit Averrois in proemio de anima, est causa primarum propositionum proculsum quo ad euidem tam, & conseq[ue]nter reliquarum, mediantibus illis primis ita proportionabiliter auctor ponens scientiam altioris ordinis in anima posuit species altioris ordinis & lumen altioris ordinis, sub quo clare co-gnoscantur ea, quae per species infusas representantur. & proprie[te]tate ut in litera dicitur, illud lumen commune est omnibus reuelatis, sicut lumen intellectus agentis, & est medium sub quo species autem intelligibilis est medium in quo res representantur.

Super questionis duo decima articulum primum.

Tirus clarus est. In corpore articuli unica est conducio responsu[m] q[ui]sito, Anima Christi per scientiam acquisitam sciuimus omnia illa, que possumus per actionem intellectus agentis scri. Probatur ex proportionali similitudine inter scientiam infusam respectu intellectus possibilis, & acquisitionem, respectu intellectus agentis: nam si cut illa ponitur propter perfectionem potentie intellectus possibilis, ita ista propter conuenientiam potentie acti-
vitatis intellectus agentis. Et ideo sicut illa se excedat omnia, ad quae se extendeat possibilis intellectus agentis, ita ita ad omnia, que potest intellectus agens facere.

In responsione ad primum & secundum simul dubium ex Durando in 3. Sent. distinct. 14. quatuor nez. occurrit, arguere directe contra utramque responsione. Primo, contra secundum, dicetur, quod ex usione corporum celestium nullus potest comprehendere uirtutes corporum, sed porius experientia effectuum. Deinde contra primam dicetur, quod experientia non patet scientiam nisi rerum experiarum, & cōsimilium secundum speciem: quoniam sic ex multis sensibus

QVAESTIO XII.

De scientia anima Christi acquisita, in quatuor articulos diuisa,

DEINDE considerandum est de scientia anima Christi acquisita uel experimentalis.

A sit memoria, & in experimentum, & inde universale, quod est principium artis & scientie (ut dicitur in proemio Meta.), non ergo ex quibusdam expertis Christus uenit in notitiam omnium, ut in litera dicitur.

¶ Ad primum horum dicitur, quod Durandus uoluit esse causas:

ET CIRCA hoc queruntur quatuor.

¶ Primò, utrum secundum hanc scientiam cognoverit omnia.

¶ Secundò, utrum in hac scientia profecerit.

¶ Tertiò, utrum aliquid ab homine dicterit.

¶ Quartò, utrum acceperit aliquid ab angelis.

ARTICULUS PRIMUS.

Vtrum secundum hanc scientiam Christus cognoverit omnia.

AD PRIMUM sic proceditur.

Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non omnia cognoverit. Huiusmodi. scientia per experientiam acquiritur, sed Christus non omnia expertus est, non igitur omnia secundum hanc scientiam sciuit.

¶ Præt. Homo scientiam per se-
cundum acquirit: sed non omnia sen-
sibilia sensibus corporalibus Chri-
stus fuerunt subiecta, non igitur secun-
dum hanc scientiam omnia cognovit Christus.

¶ Præt. Quantitas scientiae atten-
ditur secundum scibia. Si igitur secundum hanc scientiam Christus omnia sciueret, esset in eo scientia acquisita æqualis scien-
tiae infusæ, & scientiae beatæ, quod est inconveniens, non ergo secun-
dum hanc scientiam Christus omnia sciuit.

SED CONTRA est, quod nihil imperfectum fuit in Christo quantum ad animam. Fuisse autem imperfecta hec eius scientia, si secundum eam non sciueret omnia, quia imperfectum est, cui potest fieri additio. Ergo secundum hanc scientiam Christus omnia sciuit.

RE S P O N. Dicendum, quod scientia acquisita ponitur in anima Christi (ut supra dictum est*) propter conuenientiam intellectus agentis, ne eius actio sit oportiosa, quæ facit intelligibili in actu: sicut & scientia induta uel infusa ponitur in anima Christi ad perfectionem intellectus possibilis. Sicut autem intellectus possibilis est, quo est omnia fieri, ita intellectus agens est, quo est oportere facere: ut dicitur in 3. de anima. * Et iō sicut per scientiam inditam sciuit anima Christi oportet possibilis est quocumque modo in potentia, ita

Tertia S. Thomas.

*Lib. 3. de ani-
ma. tex. 18.
19.3.*

*Lib. 3. de ani-
ma. tex. 18.
19.3.*

H 3

QVAEST. XII.

B. 15.8.
possunt virtute intel-
lectus agentis cognoscere
cognoverit per
inventionem.

¶ At si quis dixerit, sensibus Christi omnia singulare oportuna ad perfectam per inventionem scientiam omnium naturali ratione cognoscibilium oblaes angelorum ministerio suppletur, non aberaret: quoniam si (Euangelista testante) effuntem Christo angeli cibum corporalem ministraverunt, Matth. 4. multo magis rationabile est, ut indigentem Christo spirituali cibo scientie acquirent, nisi traherint angeli singulare opportunita ex quibus ipse suo ingenio ad invenirent scientiam.

Hoc enim nullum inconveniens habet annexum, nec est miraculum voluntarie factum, sed super simili & minus necessario espresso in Evangelio fundatum, & propterea ut rationabile amplectendum est.

¶ Super quest. duodecima articulum secundum.

Tertius clarus In corpore articuli tria sunt. Primo, ponitur distinctio bimembri. Duplex est profectus scientie, alter secundum ipsum essentia, alter secundum effectum. Secundo respondetur quanto, iuxta secundum membrum, Christus proficit secundum effectum in scientia gratia, sicut & erat.

Sup. q. 7. art. 12. ad 3. & inf. art. 3. ad 3. & q. 4. art. 3. ad 3. & q. 5. art. 3. ad 3. & q. 6. art. 3. ad 3. & q. 7. art. 3. & q. 8. art. 3. ad 3. & q. 9. art. 3. & 4. D. 15.7.
In corp. ar. & q. prece. & q. 9. art. 3. & 4.

Probatur quia iuxta artus augmentum maiora opera faciebat, que maiorem scientiam & gratiam demonstrabat. Tertio responderetur quae sit iuxta primum membrum, quo ad quadruplicem Christi scientiam scilicet infinitam, beatam, diuinam, & acquiritam. Et de tribus primis quidem negatice, scilicet quod Christus non proficit. De acquisitione vero recordatur prius aliorum & sua olim opinio, quod non est augmentata secundum se, sed

L. 1. cap. 21. Ortho. fid. 223. & 161. Iec. 1. 3. & Hebre. 5. Ar. prece.

per scientiam acquisitam sciuit omnia illa, quae possunt sciri per actionem intellectus agentis.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod scientia rerum acquiri potest non solum per experientiam ipsarum, sed etiam per experientiam quarundam aliam rerum, cum ex virtute luminis intellectus agentis possit homo procedere ad intelligentiam effectus per causas, & causas per effectus, & similia per similia, & contraria per contraria. Sic igitur licet Christus non fuerit omnia expertus ex his tamen, quae expertus est, in omnium determinatam notitiam.

Ad SECUNDVM Dicendum, quod licet sensibus corporalibus Christi non fuerint subiecta omnia sensibilia: fuerunt tamen sensibus eius subiecta aliqua sensibilia, ex quibus propter excellentissimam uitam rationis eius potuit in aliorum notitiam deuenire per modum praedictum: sicut videlicet corpora celestia, potuit comprehendere corum virtutes & effectus, quos habent in ipsis inferioribus, qui eius sensibus non subiacebant. Et eadem ratione ex quibuscumque aliis, in aliorum notitiam deuenire potuit.

Ad TERTIVM Dicendum, quod secundum istam scientiam anima Christi non simpliciter cognovit omnia; sed illa omnia, quae per illum intellectus agentis hominem sunt cognoscibilia. Vnde per haec scientiam non cognovit scientiam substantiarum separatarum, nec scientiam singulare præterita, praesentia, & futura, quae tam non cognovit per scientiam inditam, ut supra dictum est.*

ARTICVLVS II.

Vtrum Christus in hac scientia proficeret.

Ad SECUNDVM sic procedit. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non proficeret. Sicut n. secundum scientiam beatitudinis & secundum scientiam infusionis Christus cognovit omnia, ita & secundum hanc scientiam acquisitum, ut ex dictis patet: sed secundum illas scientias non proficit. ergo nec secundum istam. ¶ 2. Prat. Proficeret est imperfecti: quia pfectio additione non recipit; sed in Christo non est posse scientiam imperfectam. ergo secundum hanc scientiam Christus non proficit. ¶ 3. Prat. Damas. dicit.* Qui proficeret dicunt Christum sapientiam & gratiam, ut additamentum sensus inscipientem, non uenerantur

ARTIC. II.

F. vnionem, quae est secundum hypothesis: sed impium est, illam unionem non uenerari. ergo impium est dicere, quod scientia cuius additamentum accepit.

Sed CONTRA est, quod dicitur Lnc. 2. quod Iesus proficiebat sapientia & atate & gratia apud Deum & homines. Et Amb. dicit quod proficiebat secundum sapientiam humanam. Humana autem sapientia est, quae humano modo acquiritur, scilicet per lumen intellectus agentis. ergo Christus secundum hanc scientiam proficit.

Respon. Dicendum, quod duplex est profectus scientiae. Unus quidem secundum essentiam, prout scilicet ipse habitus scientiae augeatur. Alius autem secundum effectum, puta si aliquis secundum eundem & aequalem scientiae habitum, primo minorum aliis deminutetur, & postea maiorum & subtiliora. Hoc autem secundo modo manifestum est, quod Christus in scientia & gratia proficit, sicut & in atate: quia scilicet secundum augmentum atatis opera maiora faciebat, quae scilicet maiores scientiam & gratiam demonstrabant: sed quantum ad ipsum habitum scientiae, manifestum est quod habitus scientiae infusa in eo non est augmentatus, cum a principio plenarie fuerit sibi omnium scientia infusa, & multo minus scientia beata in eo augeri potuit.

H. Dicitur de scientia enim divina quod non posset augeri, supra in prima parte dictum est. Si igitur praeter habitum scientie infusum, non sit in anima Christi aliquis habitus scientie acquisitus (ut quibusdam uidetur, & mihi aliquando usum est) nulla scientia in Christo augmentata fuit secundum essentiam, sed solum per experientiam, id est, conuersationem specierum intelligibilium inditarum adphantasmata. Et secundum hoc dicunt, quod scientia Christi proficit secundum experientiam, conuertendo scilicet species intelligibilis inditas ad ea, que de novo per sensum accepit: sed quia inconveniens uidetur, quod aliqua naturalis actio intelligibilis, Christo decesset, cum extrahere species intelligibilis a phantasmabus, sed quodam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem, conueniens uidetur hanc de etiam actionem in Christo ponere. Et ex hoc sequitur, quod in anima Christi aliquis habitus scientiae fuerit, qui per huiusmodi abstractionem specierum potuerit etiam augmentari, ex hoc scilicet, quod intellectus agens post primas species intelligibilis abstrahere poterat etiam alias & alias abstrahere.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod tam scientia infusa anima Christi, quam scientia beata, fuit effectus agentis infinita viriutis, qui potest simul totum operari, & ita in neutra scientia Christus proficit: sed a principio eam perfectam habuit: sed scientia acquisita causatur ab intellectu agente, qui non simul totum operatur: sed successivus, & ideo secundum hanc scientiam Christus non a principio sciuit oīa, sed pa latim, & post aliquod tempus, scilicet in perfecta atate: quod patet ex hoc, quod Euangelista simul dicit cum profecisse scientia & atate.

AD

secundum experientiam, hoc est conuersionem seu applicationem illius adphantasmata, que ex sensu & experientia ab extra uenient. Deinde repperit propria nunc opinio, quod acquisita secundum essentiam aucta fuit, quia inconveniens uidetur deesse Christo aliquam intelligentiam actionem. Vbi nota & modellum auctoris, quod opinatio tis perficere induit, dam ait, inconveniens uidetur, & explanationem supradictorum de operatione intellectus agentis, quod s. de principali illius operatione, cui priuatione otiosus seu frustra ponetur, fuit sermo.

L. 3. c.

At. p.

At. p.

q. 2. a.

At. p.

Ho. 15

D. 15.7.

D. 15.7.